

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av Skaramissalen, en mässbok i två band från Västergötland, Sverige

Linderson, Hans

2002

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H. (2002). *Dendrokronologisk analys av Skaramissalen, en mässbok i två band från Västergötland, Sverige*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2002:24). Lund University.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2002:24
Hans Linderson
DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV SKARAMISSALEN, EN
MÄSSBOK I TVÅ BAND FRÅN VÄSTERGÖTLAND, SVERIGE.

Uppdragsgivare: Bengt Östmark, Borgesundsgatan 16, 523 30 Ulricehamn.

Stad: Skara

Prov nr: (Band 1 : Pärm 1) 1:1, 1:2, 2:1 och 2:2

Antal prover: 4

Dendrokronologiskt objekt: Skaramissalet, bestående av två band inbundna i ekpärm.

Information: Den dendrokronologiska uppmätningen har skett med hänsyn till objektets stora värde. Bokbindaren och konservatorn Kristina Enhörning vid landsarkivet i Lund (046-303574) har under preparationen före och under hela mätningssfasen deltagit och ansvarat för böckernas återställande till ursprungligt skick.

Band 2 (innehållande 28 sidor) dateras till **efter eller lika med (E=) 1264**.

Pärm 1 dateras till E= 1225. Denna är från samma träd som pärm 2 och får följaktligen samma datering. Den dendrokronologiska analysen visar att virket är av **lokalt ursprung**,

d.v.s från Västergötland eller möjligen i landskapen i dess omedelbara närhet.

Samtliga pärm saknar splint, d.v.s. det yngsta, ljusa virket som ligger utanför kärnvirket.

Denna innehåller normalt 17 ± 7 årsringar, vilket är mycket mindre hållbart än kärnvirket. Det har därför varit av stor vikt att denna bortbilas för att få en hög kvalitet på

bokbindningsarbetet. Ett rimligt **antagande** är att man tar bort splinten men så lite som

möjligt av kärnvirket. Detta talar för att fällningsåret ligger **ett fåtal år efter 1264, mest**

troligt 1270-1280-tal.

Band 1 (innehållande 13 sidor) har inte varit möjlig att datera med dendrokronologisk metodik. Emellertid är de två pärmarna tagna ur samma träd. Prov har tagits för Kol-14-analys.

Samtliga trästycken uppvisar täta och jämna årsringarna utan störningar. Detta tyder på att båda träden har stått i slutna bestånd.

Resultat:

CATRAS Dendro nr:	Prov Nr Band :pärm	Träd slag	Antal radie/år	Splint (Sp) Bark (B) Vank. (W)	Datering/ E(Efter) V(vinterhalv- året)	Beräknat Fällningsår	Trädets Egenålder
16564	1:2	Ek	2/119	Ej sp	Ej datering	-	Ca 200
16565	1:1	Ek	2/121	Ej sp	Ej datering	-	Ca 200
16566	2:1	Ek	2/156	Ej sp	E =1264	1264-1300	Ca 230-260
16567	2:2	Ek	2/191	Ej sp	E =1264	1264-1300	Ca 230-260

C14-resultat och kommentarer

Provtagningsförhållande:

1. Årsring 1-10 (innersta) uttogs dvs medelvärde 5
2. Summa år i hela pärmen 120 år
3. splint saknas dvs 17 år $\pm$ 7, meridianvärde 15

Resultat: $120-5+17=132$

Därmed skall 132 år läggas till C14-dateringen (rapport från 2002-09-30).

Dateringsresultatet är 1112-1312 (1 sigma, 68,2%) respektive 1022-1392 (2 sigma 95,4%).

Detta samstämmer med den dendrokronologiska dateringen av pärmen i band två, var virke är avverkat efter eller lika med 1264 (1264-1300). De båda dateringsmetoderna ger den möjliga tolkningen att band ett och två kan vara avverkade samtidigt.

Hans Linderson